

Oordeelsvorming

1. «Een dwaalleer is niet te weerleggen, want ze berust op de overtuiging dat de dwaling waar is. Discussies zijn vruchteloos met diegene die alleen bewijzen erkent die in zijn denkwijze passen. Wie op de hoogte is van het wezen van 'het bewijzen', die beseft dat de menselijke ziel langs andere wegen dan door discussie de waarheid vindt.»
2. «Zodra de mens de voorwerpen om hem heen gewaarwordt, betreft hij ze op zichzelf; en terecht, want de loop van zijn verdere leven hangt ervan af of ze hem aanstaan of mishagen, hem aantrekken of afstoten, of ze nuttig of schadelijk voor hem zijn. Deze zeer natuurlijke wijze om de verschijnselen te bezien en te beoordelen schijnt even gemakkelijk als noodzakelijk te zijn, en toch is de mens daarbij aan talloze vergissingen blootgesteld die hem vaak beschamen en zijn leven verbitteren.»
3. «Een veel zwaardere taak nemen die mensen op zich, die een levendig verlangen naar inzicht hebben en ernaar streven de verschijnselen van de natuur in hun pure vorm en in hun onderlinge samenhang te bestuderen, want zij missen weldra de maatstaf die hun te hulp kwam toen ze als mensen de dingen op zichzelf betrokken. Ze hebben niet meer de maatstaf van aangenaam en onaangenaam, van aangetrokken of afgestoten worden, van voor- en nadeel. Daarvan moeten ze volledig afstand doen, ze moeten als onbewogen, als het ware goddelijke wezens *zoeken en onderzoeken wat is, en niet wat behaagt*. Zo zal noch de schoonheid noch het nut van de planten voor de ware plantkundige van belang zijn; hij moet hun ontwikkeling, hun plaats in het geheel van het plantenrijk onderzoeken. [...] Hij moet ze met objectieve blik allemaal bekijken en overzien, en de maatstaf voor deze kennis, de criteria van zijn beoordeling niet aan zichzelf ontnemen, maar aan de verschijnselen zelf die hij bestudeert.»

